

№ 243 (20257) 2012-рэ илъэс БЭРЭСКЭЖЪЫЙ ТЫГЪЭГЪАЗЭМ и 19

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Неущ — Урысые Федерацием <u>шынэгъончъэнымкІэ икъулыкъухэм</u> яІофышІэ и Маф

Адыгэ Республикэм щынэгъончъэнымк икъулыкъухэм я Іофыш Ізхэу ык Іи яветеранхэу лъытэныгъэ зыфэтш Іыхэрэр!

Шъуисэнэхьат епхыгъэ мэфэкІым фэшІ тыгу къыддеГэу

ШъуищыІэныгъэ Іоф мыпсынкІэм фэшьогъэІорышІэ — Хэгъэгум ифедэхэр къэшъогъэгъунэ, цІыфхэм ящынэгъончъагъэ, къэралыгъом зыпкъитыныгъэ илъыным, ащ исоциальнэ-экономикэ политикэ щыІэныгъэм шІуагъэ къытэу щыпхырыщыгъэным, Урысыем дунаим уасэу щыфашІырэм зыкъегъэІэтыгъэным шъуишъыпкъзу шъуафэлажьэ.

Адыгэ Республикэм щынэгьончъэнымкІэ икъулыкъухэм яІофышІэхэр экстремизмэм, терроризмэм, бзэджэшІагъэхэм, къолъхьэ тын-Іыхыным зэрапэуцужьыхэрэм анэмыкІзу, цІыф лъэпкъыбэ зыщызэдэпсэурэ, дин зэфэшъхьафхэр зыщалэжьырэ тишьольыр илъ зэгурыІоныгъэмрэ зыпкъитыныгъэмрэ ягъэпытэн япшъэрыль шъхьаІэхэм ахальытэ.

Шъуипшъэрылъхэр eloлІэнчъэу жъугъэцакІэхэзэ, хэбзэгъэуцугъэм хэукъоныгъэхэр хамышІыхьанхэм шъунаІэ тешьогъэты. ШъуиІофышІэхэм ясэнэхьат хэшІыкІышхо зэрэфыряІэм, якъулыкъу пшъэрылъхэм зэрафэшъыпкъэхэм яшІуагъякІэ Адыгеим щынэгъончъагъэ илъ, инвестициехэр бэу ащ къыхалъхьэх ыкІи иэкономикэ хэхъоныгъэ ешІы.

ТапэкІи шІуагьэ кьытэу шьуиІофшІэн зэрэжьугьэцэкІэщтым, тишьольыр имамыр щыІакІэ кьызэтегьэнэжьыгьэным, рэхьатныгьэ, льэпкь зэгурыІоныгьэ ащ ильынхэм шьузэрафэлэжьэщтым тицыхьэ тель.

Тыгу къыдде Іэу тышъуфэльа Іо псауныгь э пытэ шъуи Іэнэу, мамыр эу шъупсэун эу, Адыг э Республик эми, зэдыти Хэгь эгушхоу Урысые Федерациеми апае шъуикъулыкъу мыпсынк Іэ гъэхъагь эхэр щышъуш Іынх эу!

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу ІЭЩЭ Мухьамэд

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Ильэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыря Ізу Іоф зэраш Ізрэм, унэгъо Іофхэм язытет фэгъэхьыгъэ актхэм язэхэгъэуцон епхыгъэ Іофыгъохэмк Із ц Іыфхэм яфэ Іо-фаш Ізхэм ягъзцэк Ізн я Ізхь зэрэхаш Іыхьэрэм ык Іи Урысые Федерацием ЗАГС-мк Із икъулыкъухэр зызэхащагъэр илъэс 95-рэ зэрэхъурэм япхыгъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ афагъэшъошагъ:

— **ЯхъулІэ Тамарэ Ибрахьимэ ыпхъум,** Адыгэ Республикэм ЗАГС-мкІэ и ГъэІорышІапІэ ипащэ;

— Дорошенко Галинэ Анатолий ыпхъум, Адыгэ Республикэм ЗАГС-мкlэ и Гъэlорышlапlэ къалэу Мыекъуапэкlэ икъутамэ ипащэ.

ЦІыфхэм япсауныгъэ икъэухъумэн иІахьышхо зэрэхишІыхьэрэм, ІэпэІэсэныгъэ ин зэрэхэлъым ыкІи илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриІэу Іоф зэришІэрэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ Пэко Мирэ Тыркубый ыпхъум, поликлиникэм ипащэ, псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ муниципальнэ бюджет учреждениеу «Шэуджэн район сымэджэщым» иврач-офтальмолог.

Ильэсыбэ хьугьэу егьэджэн Іофым зэрэпыльым, кІэлэеджакІохэр спортым нахь фэщагьэ хьунхэм зэрэкІигьэгушІухэрэм, къыткІэхьухьэрэ ныбжыкІэхэм яегьэджэнкІэ ыкІи япІункІэ гьэхьагьэхэр зэришІыгьэхэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм и Щытхъу тхыль фагьэшьошагь **Ягъумэ Даут Рэмэзан ыкъом,** Тэхьутэмыкъое районымкІэ къуаджэу Козэт и МБОУ-у «Гурыт еджапІзу N 10-м» физическэ культурэмкІэ икІэлэегъаджэ.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан гъэсэныгъэмкІэ Урысые академием ичленкорреспондентэу зэрэщытым елъытыгъэу научнэ организацием илъэс къэс зэхищэрэ зэіукіэм икъызэіухын тыгъэгъазэм и 18-м хэлэжьагъ.

ШІэныгъэлэжьхэм язэІукІэ хэлэжьагъ

сэныгъэмкІэ Урысые академием иакадемикыгъэу, Адыгэ къэралыгъо университетым физическэ культурэмкІэ ыкІи дзюдомкІэ и Институт иректорыгъэу Кобл Якъубэ, джащ фэдэу мы илъэсым академием ичлен-корреспондентыгъэхэу дунаим ехыжьыгъэхэр къызэрэугъоигъэхэм агу къагъэкІыжьыгъэх.

Академием и Президентэу Николай Никандровым пэублэ псалъэу къышІыгъэм зэрэщыхигъэунэфыкІыгъэмкІэ, илъэсэу

Іофтхьабзэм иублэгъум гьэныгъэмкІэ Урысые акаденем иакадемикыгъэу, Адыгэ изическэ культурэмкІэ ыкІи кодомкІэ и Институт ирек-

ЗэІукіэм хэлажьэхэрэм къаІуагъ Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным Федеральнэ ЗэІукіэм фигъэхьыгъэ Тхылъым пІуныгъэмрэ гъэсэныгъэмрэ уахътэм диштэу нахь дэгъоу зэхэщэгъэнхэмкіэ пшъэрылъэу къыщигъэуцугъэхэр игъо дэдэу зэрэщытхэр. Джащ фэ-

дэу ахэм къыкІагъэтхъыгъ а ІофыгъомкІэ хэбзэгъэуцугъэу шыІэхэм ыкІи кІзу рахъухьаштхэм ятегушыІэн шІэныгъэлэжьхэр хэлэжьэн зэрэфаехэр.

Илъэс къэс зэхащэрэ зэІукІэм тегъэпсыхьагъэу гьэсэныгъэмкІэ Урысые академием ичлен-корреспондентхэмрэ идействительнэ член-корреспондентхэмрэ яхэдзынхэр щыІэщтых.

> Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ ипресс-къулыкъу

Елкэ шъхьаІэм зыфагъэхьазыры

ныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ зэригъэнэфагъэм тетэу Мыекъуапэ игурыт еджапІэхэм яя 4 — 8-рэ классхэм арыс кІэлэеджэкІуи 9

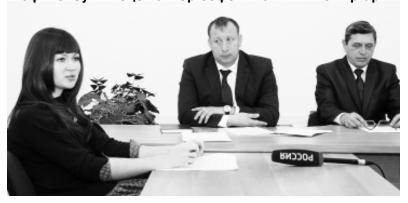
Адыгэ Республикэм гъэсэ- шъхьа З к Іонхэу загъэхьазыры. ИлъэсыкІэ мэфэкІыр ащымыгъупшэжьэу, зэрифэшъуашэм фэдэу кІэлэцІыкІухэм зэрэхагъэунэфыкІыщтым яцыхьэ тель ыкІи ащ льэшэу ежэх. фэдизмэ тикъэралыгъо иелкэ Ахэр хэушъхьафык Іыгъэ мэшІокумкІэ Москва кІощтых, ащ зэкІэ Къыблэ федеральнэ шъолъырым икІыщт кІэлэ-

цІыкІухэр къыугъоищтых. ЗэкІэмкІи Къэралыгъо Кремлэм иордэунэжъ Урысыем -вач мехфвахашефее еІпыІчи рыкІыгъэ кІэлэцІыкІу минитф фэдиз екІолІэщт. ИлъэсыкІэ мэфэкІ Іофтхьабзэр Кремлым зыщыкІощтыр тыгъэгъазэм и

КІАРЭ Фатим.

Тыгъуасэ, тыгъэгъазэм и 18-м, пресс-конференцие щыкіуагъ «Къэралыгъо регламентымкіэ, кадастрэмкіэ ыкіи картографиемкіэ Федеральнэ къулыкъум и Федеральнэ кадастрэ Палат» зыфи**І**орэм Адыгэ Республикэмкіэ и Къутамэ. Іофтхьабзэр зыфэгъэхьыгъагъэр мы къулыкъум илъэсым къыкіоці Іофшіэнэу ыгъэцэкіагъэр зэфэхьысыжьыгъэныр ары.

Федеральнэ къулыкъум иреспубликэ Къутамэ ипащэу ХъокІо Аюбэ пресс-конференцием пэублэ псальэу къыщишІыгъэм къызэрэщыхигъэ--атым едышомым, мыкошырэ мылъкумкІэ къэралыгъо кадастрэм мы мафэхэм яхъулГэу чГыгу пчъагъэм хэхьощт.

Іахь мин 218-рэ щатхыгъ. Мазэм къыкІоцІ мыхэм нэбгырэ 4074-рэ фэдиз къяуалІэ, ар икІыгъэ илъэсым мыш фэдэ иуахътэ егъэпшагъэмэ, процент 15-кІэ нахьыб. Пащэм зэрилъытэрэмкІэ, илъэс къэс а

Къулыкъум иІофшІэн кІэу къыхэхьагъэми пащэм игугъу къышІыгъ. 2012-рэ илъэсым ищылэ мазэ къыщегъэжьагъэу «капитальнэ псэолъэшІын» зыфиІорэм иобъектхэри къэралыгъо учет шІыгъэным ифитыныгъэ мыхэм яІэ хъугъэ. Ахэм афэдэ псэолъэ мини 178-рэ фэдиз яучет хагъэу-

Пчъагъэхэм къызэрагъэлъа-гъорэмкІэ, 2012-рэ илъэсым ыгузэгухэм адэжь Федеральнэ кадастрэ Палатэм Адыгэ РеспубликэмкІэ и Къутамэ щатхыгъэ псэуальэхэм япчъагъэ мин 396-м ехъугъагъ.

Пресс-конференцием къекІолІагъэхэм яупчІэхэм игъэкІотыгъэ джэуапхэр къаратыжьыгъэх къулыкъум и ГофышІэхэм. УпчІэхэр афэгъэхьыгъагъэх Іофыгъо шъхьаІэу кадастрэ Палатэм мы лъэхъаным ыпашъхьэ итхэм, цІыфэу къяуадехестиностионые медехеІл зэрафагъэцакІэхэрэм, чэзыухэр нахь макІэ хъунхэм фэшІ ашІэрэм, законодательствэм кІзу къыхахьэхэрэм цІыфхэр зэращагъэгъуазэхэрэм, унэе унэхэр учетым хэгъэуцогъэным епхыгъэ шапхъэхэр зыфэдэхэм, нэмыкІхэми.

(Тикорр.).

Гурыт еджапІэхэр **ЗЭНЭКЪОКЪУГЪЭХ**

Республикэм ит гурыт еджапіэхэм ащыщэу кіэлэціыкіухэр нахь дэгьоу зыщагьашхэхэрэр блэкіыгьэ тхьамафэм къэнэфагъ. Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шіэныгъэмрэкіэ и Министерств Іофтхьабзэм кіэщакіо фэхъугъэр.

ЯтІонэрэу тиреспубликэ щызэхащэрэ зэнэкъокъур едзыгъуитІоу гощыгъагъэ. Муниципальнэ гъэпсыкІэ зиІэ районхэм ыкІи къалэхэм адэт гурыт еджэпІи 163-рэ апэрэм хэлэжьагъ, ащ пхырыкІыгъэ еджэпІэ 17-р ары зэнэкъокъум иаужрэ едзыгъо хэлэжьагъэр.

МэзитІум къыкІопІ ша рэр къыхахыгъ. ЗэхэщакІохэм къызэрагъэльэгъуагъэмкІэ,

агъэуцугъэ хабзэхэр еджапІэхэм зэращагъэцакІэхэрэр ауплъэкІугъ. КІэлэеджакІохэм гъомылэпхъэ Іахьэу арагъэшхырэм ядэгъугъэ, зыщагъашхэхэрэ, зыщыпщэрыхьэхэрэ чІыпІэхэр зэрэзэтегъэпсыхьагъэхэр, зэмылІэужыгъо шхыныгьоу арагъэшхыхэрэр ыкІи шхын стыр къязытыхэрэр къыхэм адиштэу зыщагъашхэхэ- хагъэщыгъэх. УплъэкІунхэм афагъэшъошагъэх.

республикэм иеджап Іэхэм ащеджэхэрэм япроцент 57-р ары шапхъэхэм адиштэу шхын стыр зэрагъэшхырэр.

Зэфэхьысыжьэў ашІыгъэм ельытыгьэу апэрэ чІыпІэр зэдагощыгъ Мыекъуапэ дэт лицееу N 35-мрэ Мыекъопэ районым ит гурыт еджапІзу N 2-мрэ. ЯтІонэрэ чІыпІэр къыдахыгъ Теуцожь районым ит гурыт еджапІзу N 9-мрэ ублэпІэ еджапІзу N 33-мрэ. Ящэнэрэ чІыпІэр Мыекъопэ районым ит гурыт еджапІзу N 1-мрэ Джэджэ районым ит еджапІзу N 1-мрэ къыдахыгъ. АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ ыгъэнэфэгъэ щытхъу тхылъхэмрэ ахъщэ шІухьафтынхэмрэ :Іоныгъэ къыдэзыхыгъэхэм

(Тикорр.).

ПСАУНЫГЪ

Эпидемием нэмысыгъэми...

, жыныж ефемы жаным, хабзэ зэрэхъугъэу, гриппымрэ пэтхъу-Тутхъумрэ къызэутэкІыгъэхэм япчъагъэ зынэсырэр тхьамафэ къэс зэрагъашІэ Роспотребнадзорым Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэІорышІапІэ и офыш Іэхэм. Іоны тьом къыщегъэжьагъэу тыгъэгъазэм и 16-м нэс зэфэхьысыжьэу ашІыгъэм къызэригъэлъагъорэмкІэ, мы зэпахырэ үзхэр къызэутэк Іыгъэу республикэм иІэзапІэхэм къяолІагъэхэм ябагъэкІэ эпидемием игъунапкъэхэм танэсыгъэу тхьамафэ къыхэкІыгъэп.

Арэу щытми, ахэм япчъагъэ макІэ пІон плъэкІыщтэп. Мары тыгъэгъазэм и 10 — 16-м къыкІоцІ а зэпахырэ узхэр яІэу ІэзапІэхэм нэбгырэ 1483-рэ

къяолІагъ. ЫкІи, гъэІорышІапІэм иІофышІэу О.В. Горюхинам къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, аужырэ тхьамафэм (тыгъэгъазэм и 10 — 16-м) ашІыгъэ уплъэкІунхэм къагъэлъэгъуагъ гриппымрэ пэтхъу-Іутхъумрэ къызэутэкІыгъэхэм япчъагъэ зэрэхэхьуагъэр.

Медицинэм иІофышІэхэм джыри шъугу къагъэкІыжьы мы зэпахырэ узхэм нэмык уз хьылъэхэр къахэмыкІынхэм фэшІ нахь псынкІ у врачхэм зафэбгъэзэн, Іэзэн Іофтхьабзэхэр ебгъэжьэнхэ зэрэфаер.

ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.

ІофышІэ чаныгъэх, непи хъупхъэх

Я 70-рэ илъэсхэм мэшІокугьогу къутамэу Краснодар — ТІуапсэ зыфиГорэр ашІыштыгь ыкІи ар Прицепиловкэм дэкІыштыгъ, ащ елъытыгъэу, станциеу «Псэкъупсэ» агъэ-псыгъагъ. 1973 — 1975-рэ илъэсхэм къутырэу Псэкъупсэ икъыблэ-тыгъэкъохьэпІэ лъэныкъокІэ мэшІокугъогу ІофышІэхэр зышылэжьэщтхэ, зыщыпсэущтхэ къэлэ цІыкІури щашІыгьагь. МэшІокугьогу Іофым зищыІэныгъэ епхыгъабэ непэ къутырым дэс, ахэр акІуачІэ илъ зэхъум зэрэчаныгъэхэу, зэрэхъупхъагъэхэу джырэ мафэхэми зэрафэлъэк Гэу культурэ щы ак Гэм яш Гуагъэ къыщагъакІо.

Екатерина Харьковар мэшІокугьогушІхэм япочтальоныгъ, джы пенсием щыІ, илъэс 78-рэ ыныбжь. Тхылъеджэ хъупхъ, музей цІыкІоу тхылъеджапІэм щызэхащэрэм чанэу хэлэжьагъ — иІэпэ-щысэхэр, инысэщэ-джэгукІэ дыгъыгъэ джэнэ фыжьыр музеим ритыгъэх, иилъэсхэм -ысты писхажы под на при на пр Іохэзэ аригъэтхыгъ. Бзылъфыгъэ хэк Готагъэр нэгуш Го-гушІубзыу, щыІэныгъэр зэрикІасэр, зэрилъапІэр ынэгу къы-

Мария Худошинари илъэсыбэрэ мэшІокугьогу ІофышІэхэм ябухгалтерыгъ. Непэ мыхэм Псэкъупсэ тхылъеджапІэр якІуапІ, сыда пІомэ зыфэе тхылъхэри, журналхэри, гъэзетхэри ащ чІагъуатэх. Анахь якІасэу заджэхэрэр ООО-у «Темыр-Кавказ мэшІоку гьогуеІшифоІи медоІифик «дех хэм ыкІй пенсием джы щы-Іэхэм, ахэм якІэлэцІыкІухэм апае къафыритхык Іыхэрэр ары. Гъэзетхэу «Гудок» ыкІи «Звезда», сабыйхэм апае – «Паровозик и компания». Мы ІофшІапІэм мэфэкІ ин зэфэшъхьафхэми лъэшэу мэшІокугьогу ІофышІэхэм ынаІэ атет, тІысыжынгьэу, мы бзылъфыгъитІум афэдэхэри агъашІох, ащыгъупшэхэрэп.

Псэкъупсэ тхылъеджапІэм исовет Екатерина Харьковамрэ Мария Худошинамрэ хэтых, гупчэм иІофшІэн чанэу хэла-

ДЗЭУКЪОЖЬ Нуриет. Сурэтым итхэр: мэшlокугьогу ІофышІагьэхэу, непи чанэу щыІэкІэ-псэукІэм хэлэжьэхэрэ нахыжьхэу Екатерина Харьковар (сэмэгумкІэ укъикІэу) ыкІй Мария Худошинар.

Сурэтыр авторым ий.

Хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ Министерствэм къеты

Тыгъэгъазэм и 10-м къыщыублагъэу и 16-м нэс республикэм пстэумкіи бзэджэшіэгъэ 80 щызэрахьагъэу АР-м хэгъэгу кіоці Іофхэмкіэ и Министерствэ ыгъэунэфыгъ. Ахэм ащыщэу щэгъогогьо ціыфхэр ахъункіагъэх, 36-рэ тыгъуагъэх, хъоршэрыгъэкіэ ціыф зэрагъэпціагъэр гъогогъуи 8, экономикэм епхыгъэу бзэджэшІэгъи 10 зэрахьагъ, хэбзэнчъэу Іашэ зэрахьэу 23-рэ къыхагъэщыгъ, бзэджэшІэ нэбгырэ 71-рэ къаубытыгъ. А уахътэм къыкіоці пстэумкіи хъугъэ-шіэгъи 9 Адыгеим игъогухэм атехъухьагъ, ахэм нэбгыри 4 ахэкІодагъ, 14-мэ шъобжхэр атещагъэхэ хъугъэ, нэбгырэ 73-рэ ешъуагъэу рулым кіэрысэу къаубытыгъ

Мин 800-м ехъу ытыгъугъ

ащыщ горэм икассир сомэ мин 800-м ехъу ытыгъугъэу полицием ыгъэунэфыгъ. Фирмэм ипащ ащкІэ апэу макъэ къязыгъэІугъэр ыкІи ащ къари-Іуагъэр зэрэшъыпкъэр охътабэ темышІзу къычІзщыгъ. СледствиехэмкІэ отделым зэригъэунэфыгъэмкІэ, блэкІыгьэ ильэсым ичьэпыогъу мазэ къыщыублагъэу мы ильэсым иІоныгьо мазэ нэс

Мыекъуапэ дэт фирмэхэм гъэтІылъыпІэм чІэлъ товарэу кассирым ІуигъэкІыгъэм къыкІэкІогъэ ахъщэм хэтыгъухьэщтыгъ. Ащ пае тхылъ нэпцІхэр къызфигъэфедагъэх. Бзылъфыгъэр ышІагъэм еуцолІэжьыгъ. УплъэкІунхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкІэ, зэкІэмкІи сомэ мин 835-рэ ащ ыштагъэр. Мы уахътэм прокуратурэр Іофым хэплъэ, илъэси 6 хьапс къыхьын ылъэкІыщт.

Республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иотдел ипащэу Сихъу Гощнагъо ышэу Налбый идунай зэрихъожьыгъэр гухэк ащыхьоу и Іофш Іэгьухэр фэтхьаусыхэх.

«ЕджэпІэшхом ибысым ныбжьыкІ» ыІоу Шэуджэн район гъэзетэу « Заря» зыфиІорэм 1988-рэ илъэсым къихьэгъэгъэ тхыгъэр зыфэгъэхъыгъагъэр Чернышев гурыт еджапІэм ипионерскэ организацие идружинэ исовет итхьаматэу, я 7-рэ классым щеджэрэ кіэлэеджакіоу Саша Данильченкэр арыгъэ. Ащ фэдэ общественнэ пшъэрылъхэр ыгъэцэкІэнхэу Совет хабзэм илъэхъан зыпшъэ ралъхьэщтыгъэхэр дэгъоу еджэхэу, шіэныгъэхэм акіэнэціыхэу, сабый гушхохэр арыгъэ. Саши ахэм ащыщыгъ. Тхыгъэр сэры зыгъэхьазырыгъагъэр, шъэожъыем ыцІэ апэрэу ащыгъум гъэзетым къихьэгъагъ.

Зиунагьо графэуи, технологэуи хъунэу фэягъ, пщэрыхьэкІо сэнэхьатри зэригъэгъотыгъ. Ау апшъэрэ еджапІэм чІэхьан зэхъум, тарихъ факультетыр ыгукІэ нахь зыгъэлъапІэрэм ихэгъэгуи шІу елъэгъу

ожъыем ащ ыпэкІи ытхыгъэ горэ къыхаутыгъэу щытыгъ. Илъэс 13 ащ ыныбжыгъэр В.Приемыховым икинолентэу «Пацаны» зыфиІорэр зелъэгъум. Лъэшэу ыгу рихьи, гупшысэу ригъэшІыгъэхэр зэрытхэгьэ письмэр гьэзетэу «Комсомолец Кубани» зегъэхьым, тхыгъэр къыхаутыгъагъ ыкІи агу зэрэрихьыгъэр къыфатхыжьыгъагъ агъэгушхоу.

ІофшІэныр ригъэжьагъэу, итхыгъэхэр район гъэзетым къыхиутыхэу хъугъагъэ. Район гъэзетым сэ сыкъыІукІыжьыгъэу, Александр сачІыпІэкІэ аштэгъагъ, сигуапэ хъугъагъэ. Ащ блэкІыгъэ лъэхъанхэм афэгъэхьыгъэ къэбар зэфэшъхьафхэр къызэриугъоихэрэр, краеведением зэрэпылъыр сшІэщтыгъ, нэужым итхыгъэхэми къахэщыщтыгъ. Илъэс заулэ хъугъэу, джы ежьыри къалэм къэкІожьыгъэу, республикэм ижурналистхэм ясатыр къыхэуцуагъэу, гъэзетэу «Советская Адыгея» зыфиІорэм Іоф щешІэ.

ТызэІокІэ, тызэдэгущыІэ, тызпылъыр зы Іоф. КІалэр журналистикэм къызэрэфэкІуагъэр бгъэшІэгъонэу щытэп. ГъашІэм илъэныкъо пстэуми хэшІыкІ афызиІэ цІыфых ащ ищыкІагъэхэр. ГурыІогъошІоу матхэ, къытхыхэрэр республикэм ихъугъэ-шІагъэхэм яхьыліагъэх. Зыщапіугъэ псэупіэр. игъашІэ пхырыкІыгъэ цІыфхэр щыгъупшэхэрэп.

Апэрэ тхылъыр къыдэкІыгъ

Уахътэ къыхэкІымэ, Александр хьарзынэшхэр икТуапТэх, илІакьо, районым ит къуаджэхэмрэ къутырхэмрэ якъэхъукІэ, ащ дэсыгъэ цІыфхэм къарыкІуагъэхэм афэгъэхьыгъэ къэбархэр ильэсыбэ хъугьэу зэрегъзуІух. Шэуджэн районым икъэхъукІэрэ ащ ыцІэ зыгъэльэпІэгьэ ІофышІэкІошхохэу охътэ зэфэшъхьафхэм щыпсэутыхэмрэ афэгьэхьыгъэ тхыль гъэшІэгъон ытхыгъ.

КІалэр лъэгэпІакІэхэм зэранэсышъущтыр гъэнэфагъэ.

КъызэрэнэфагъэмкІэ, шъэ- ЫгукІэ къыхихырэ Іофыгъуабэмэ адэлажьэ. Гущы Іэм пае, Сашэ къызыхэкІыгъэ лІакъом къырыкІуагъэр игъэкІотыгъэу ижуєІл, алы желы неІшеалидеє 7-кІэ зэкІэІэбэжьи иІахьылхэу псэугъэхэм ятарихъ ытхыгъ. Яунэгъо чъыг ылъапсэ къыхигъэщыжьыгъ. Джары иІахьылхэр «тарихъытхыкІэ» («летописецкіэ») ащ зыкіеджэхэрэр.

> – Щыфым ышъхьэкІэ, унагъом, лІакъом, зыщыпсэурэ чІыпІэм, хэгъэгум къарыкІуагъэр, ащыгъупшэжьыгъэ е зэхамыхыгъэгъэ къэхъугъэ-къэшІагъэхэр икІэрыкІэу агу къэбгъэкІыжьынхэр ары тарихъыр зыфэлажьэрэр, еІо Александр. — Сэ зэкІэмэ апэу блэкІыгъэ къэбархэр шІу сэзыгъэльэгъугъэр сянэжъэу Татьяна Мушкарневар ары. Ар, иІахьылхэри игъусэхэу, Украинэм къикІыжьи, Пшызэ шъолъыр щыпсэунэу къэкощыжьыгъагъэхэм ащыщыгъ. 1910-рэ илъэсым къэхъугъ, илъэс 91-рэ къыгъэшІагъ. Бэ къысфиІотагъэр, ежь ылъэгъугъэхэм анэмыкІэу, янэжъ-ятэжъхэм, ахэм янэ-ятэжьхэм агу къэкІыжьэу къаІотэжьыщтыгъэхэр дэгъоу къышІэжьыщтыгъэх. А къэбархэр стхыщтыгьэх. Тиунэгьо кІоцІ къихъухьагъэхэм сахэкІи, тиІахьылхэр зыфэдагъэхэр ыкІи зэрэпсэугьэхэр зэзгьэш Гагьэ. Ащ фэдэ ІофшІэныр сэ сизакъоп, хэткІи гъэшІэгъонэу щыт, ау гукъао хъурэр къэбар гъэшІэгъонизефтыся фехностеІш жылы тажы еспатыны жылыгы мехажү тямыупчІызэ, ахэр зэрэтІэкІэкІыгъэхэр ары.

> ПсэупІэу Чернышевым фэгъэхьыгъэу сыугъоигъэ къэбархэр зы тхыль хъунэу щыльых. Хъарзынэщэу зэхэсыугьоягьэм къыхэкІыгь районым итарихъ итхыни, Адыгеим къыщыхъугъэ къэбар гъэине Ілету Істя мехносте Іш

Тарихъым дихьыхыгъ

Александр Адыгэ къэралыгьо университетым тарихъымкІэ ифакультет, Іоф ышІэзэ, къеухыжьы. Ботаникэуи, гео-

пэблагъэу къахихыгъ. АщкІэ инэу фэраз тарихъым идесэхэр языгъэхьыщтыгъэ Григорий Шаповаловым. Ар кІэлэпІукІэлэегъэджэ шъыпкъэхэм ащыщыгъ, «Народнэ гъэсэныеІр едоІифыє «хинчиктои мест льапІэр къыфагъэшъошагъэу щытыгъ.

- Апшъэрэ классхэм тащеджэ зэхъум, я 90-рэ илъэсхэм тызэреджэрэ тхылъхэм арытхагъэхэмкІэ кІэлэеджакІохэр бгъэдэІошъунхэу зэрэщымытыжьыр ащ къыгурыІуагъэу, ежь иегъэджакІэ ыгъэфедэщтыгъ: урокхэм тащызэригъэнэкъокъущтыгъ. Гъэзетхэм къыхаутырэ тхыгъэхэр, телевизорымкІэ тлъэгъурэ къэтынхэр еджапІэм къэтхьыщтыгъэх, хэти ишІошІхэр ахэм къари-ІолІэн фитыгъ. Сталиныр зыщыщым ыкІи зыфэдагъэм, Хэгъэгу зэошхор зэрэкІуагъэм, коммунистхэм япартие ишІуагъэу (ыкІи изэрарэу) къэкІуагъэм тыныбжыкТэу татегущы-Іэштыгъ, зэкІэ тшІогъэшІэгъоныгъ. А пстэум акъылыр къагъэущыщтыгъ, бэмэ таригъэгупшысэщтыгъ, тишІэныгъэхэм ахэдгъэхъо зэпытынэу тыфэягъ, — еІо Александр.

Ащ нахь шІогъэшІэгьоныр революциер къыдамыхызэ ечес ехестеПешечес чехфыП зэхэтыгъэхэ шІыкІэхэр ары. Хъугъэ-шІагъэхэм афэгъэхьыгъэ къэбарэу къыугъоигъэхэм ащыщхэр зыщеджэгьэ еджапІэм имузей ыкІи чІыпІэ тхылъеджапІэм иІофышІэхэм аритыгъэх. Ахэр цІыф кІуапІэх, къэбархэм яджэнхэр къахэкІыщтых.

Ильэс заулэ хъугъэ Сашэ Интернетым сайт унае къызыщызэГуихыгъэр. Ащ нэбгырэ мини 10-м ехъу къехьэ. Хэгъэгу зэфэшъхьаф 42-мэ ащыщ цІыфхэр икъэбархэм яджэх, Краснодар краим, Украинэм,

Шэныгъэм

гъунэ иІэп

Сыбыр, Германием, Америкэм, нэмык хэгъэгухэм ащыщхэр къыфэтхагъэх. Индонезием къик Іыгъэ письмэм Хуан Перейрас къыретхэ янэжъ-ятэжъхэр къутырэу Чернышевым зэрэщыщыгъэхэр, а псэупІэм фэгъэхьыгъэ къэбар Интернетым къызэрэригъотагъэр, ащ зэригъэгушГуагъэр. 1918-рэ ильэсым Чернышевым щыпсэущтыгъэ цІвфхэм ацІэхэмрэ сурэтэу и Іэхэмрэ Сашэ ащ фи--ышы-шы ажетК хеспыахест пхъухэр Хуан къышІэжьыгъэх, шыш моғиал есты жызыны шыш горэ псаоу къэнагъэмэ ригъэшІэнэу етІани къыкІэлъэІугъ. Хуан дэгъоу къешІэжьы ятэжъ пхъуищ зэриІагъэр, ахэр испанцэхэм адакІохи ахэкІухьагъэх. Алъапсэ Чернышевым къызэрэщежьэрэр Хуан ешІэ, янэжъ тхылъыпІэ къуапэу «Пшызэ хэку, Мыекъопэ район, къутырэу Чернышев» зытетхагъэр, ыпсэ хэтІагъэм фэдэу, къыгъэгъунэу зэриІагъэр къетхы. Джащ фэдэу бэ къеуал Гэрэр, ІэпыІэгъу фаехэу къыфатхэ-

- Александр, охътэ благъэм сыд фэдэ Тофха узыдэлажьэхэрэр? — теупчІыгъ ащ тшІогъэшІэгъонэу.

- Дукмасов чІыпІэ зыгъэ-Іорышізжыпізм фэгъэхыгьэ къэбархэр бэу къэзгъотыгъэх. Птхынэу, къэпІотэнэу щыІэр макІэп. Ахэм ащыщых зэрэ Пшызэ шъолъырэу щыціэрыюгъэхэ генералхэу Назаровым, Дукмасовым, Пеньтюховым, Богорсуков зэшхэм ятарихъхэр.

Шэуджэн районым ибыракъ къыхахын зэхъум зэха-ЩЭГЪЭГЪЭ ЗЭНЭКЪОКЪУМ УЗЭРЭХЭлэжьэгъагъэр сэшІэ. Ар сыда къызхэкІыгъагъэр, геральдикэми пшІогъэшІэгъонэу унэсыгъзу щыта? — джыри ащ теупчІы.

– Геральдикэр наукэ гъэшІэгьон, удимыхыхын плъэкІыщтэп, — джэуапым тызэригъажэрэп. — Зэнэкъокъум Хьасанэкъо Хьамедэ ипроект ащытекІогъагъ, ащ къыгъэхьазырыгъэгъэ быракъыр ары джы Шэуджэн районым щагъэфедэрэр. Ащ ыужкІэ сэ Заревскэ, Дукмасовскэ, Джэджэ районым ит псэупІэ зэфэшъхьафхэм ябыракъхэм якъыхэхын сыдэлэжьагъ. Апэ зыцІэ къесІуагъэхэм афэзгъэхьазырыгъэ быракъхэр аштэгъахэх.

Краснодар краим ичІыпІэ -едиаля мехеІпілажеІшілероІєдтіль -еатетоІмеатная дифоІ им дех нымкІэ нахь чаных, псэупІэхэр къахэзыгъэщыщтхэ быракъхэр яІэнхэу фаех. Ащ укъызщыхъугъэ чІыпІэр шІу пльэгъуным ыкІи бгъэлъэпІэным цІыфхэр къызэрэфищэщтхэр къагурэІо. Аужырэ уахътэм Даховскэ, Кировскэ, Северо-Восточные сады зыфиІорэ чІыпІэ администрациехэм ябыракъхэм ягъэхьазырын Іоф дэсэшІэ.

Унэгъо геральдикэми Сашэ нэсыгъ, тамыгъэхэр зыфишІыгъэхэр щыІэх. ЛІэкъо тамыгъэхэр пшІынхэр псынкІагъоп, ахэр зыфэпшІыхэрэ лІакъохэм ятарихъ, яцІыфхэм, Іофэу зыпылъыгъэхэм хэшІыкІ афыуиІэн фае, армырмэ, тамыгъэу бгъэхьазырырэм мэхьанэ иІэштэп. Льэпкъ тамыгъэхэр афишІынхэу А.Данильченкэм къельэІугьэхэр Мыекъуапэ, Краснодар, Москва адэсых. Анахьэу адыгэ лъэпкъым унэгъо тамыгъэхэр нахь къыпэблэгъэштых. Тэ ижъыкІэ къышегъэжьагъэу лІэкъо тамыгъэхэр тиІагъэх, непэ къызнэсыгъэми ахэр тэгъэфедэх, арышъ, унэгъо тамыгъэхэри тшІогъэшІэгъоныщтых.

ЛІэкъолъэш унагъохэр ары тамыгъэхэр Урысыем щязыгъэшІыштыгъэхэр. Джырэ уахътэми унагъо пэпчъ нэмыкІ лІакъохэм ахимыгъэкІуакІэу унэе тамыгъэ иІэмэ, ишІуагъэ къэкІощт, къызэкІэлъыкІорэ лІэужыкІэхэм ар атэжъ пІашъэхэм якІэн тамыгъэу яІэщт.

Лъэпкъ пстэури изэфэд

Зыпылъ пстэури Сашэ зэрэшІогъэшІэгъоным нэмыкІэу, рэзэныгъи, гушІуагъуи ышІэрэм хегъуатэ. Ышъхьэ закъоп зыфэулэурэр, цІыф пстэуми агъэшІэгъон Іофых зыдэлажьэрэр. Лъэпкъ зэхэдз ышІырэп, ыгукІэ зэкІэ зэфегъадэх. ШІэныгъэу зэригъэгъотыгъэхэм ялъытыгъэу зигъэинырэп, цІыфышІу, ынэгу зэІухыгъ, шІэныгъакІэхэм зэпимыгъэоу алъэхъу.

Зыфэе пстэури къыдэхъунэу, тхыль гъэшІэгьоныбэ къыдигъэкІынэу ащ тыфэлъаІо. Итхыгъэхэр еджакІохэм зэрашІогъэшІэгъоныщтхэр гъэнэфагъэ.

<u>КІэух гущыІ.</u> Тхыгъэр гъэзетым къыхэтымыутызэ, Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэ ишіухьафтын Александр Данильченкэм къызэрэфагъэшъошагъэм фэгъэхьыгъэ унашъо аштагъ. Къызыфыратыгъэр гъэзетэу «Советская Адыгея» зыфиlорэм икІырэ илъэсым къыригъэхьэгъэ тхыгъэ купэу «Сыдэущтэу ущыІа, псэупІэ чыжьэр?» зыфиусыгъэр ары. Тыфэгушіо!

ШЪАУКЪО Аслъангуащ

Сурэтхэм арытхэр: Заревскэ чІыпІэ псэупІэм итамыгъ; Александр Данильченкэр; янэжьэу Т. Ф. Мушкарневар.

- 10310

ЛЪЭГЪО НЭФ

Жэбзэ дахэм блэр гъуанэм къырещы

«... Усят, усян, усшыпхьу, усиакъылэгъу, тиджэныкъо машІо уриухъумакІу. СигушІуагъуи, сигумэкІи есхьылІэнэу хэт мы дунаим ощ нэмыкІ щыси!?» ГукІэгъушхо зыхэлъэу мы гущыІэ шІагъохэр зигупшысэ къыхэІукІыхэрэр Аслъан-Джэрые ыкъоу Мыхьамэт-Джэрый, зыфэгъэхьыгъэхэр къылъэхэс ятэшыпхъу кІасэу Къэнтат гощэшхор ары. А гущыІэхэм тызыщаІукІэрэр Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым янароднэ тхакІоу МэщбэшІэ Исхьакъ итарихъ романэу «Хъан-Джэрый».

Мыхьамэт-Джэрые иятГонэрэ кІалэ ыцІэкІэ авторыр романым еджагь. Мы нэбгыриплІыр ары тхылъыр къызтегущыГэрэ хъугъэ-шІагъэхэр зэкІэ зэпхыгъэхэр, ахэр къызхэхьухьагъэхэр, зыщыпсэущтыгъэхэр лъэхьэнэ къин мыухыжьэу, хэкІыпІэ къызыфамыгъотэу, адыгэ лъэпкъыр зыхэтыгъэр ары.

Джэрыехэр хъан лъэпкъыгъэх. Къырым щыпсэухэ зэхъум, «УрысыемкІэ шъугу гъэзагъэ, къумалыгъэ къыддызешъохьэ», — къараІо зэхъум, Къырым хъаным емызэгъэу яхэгъэгужъ къабгыни, адыгэмэ шъхьэегъэзыпІэкІэ къахэтІысхьажьыгъагъэх. Адыгэ хабзэми, адыгэ намысыми арыпсэущтыгъэх, ау Урысыем идзэ хэтхэу къулыкъу зэрэфашІэрэм къыхэкІыкІэ, ар гукІэ зымыштэхэрэр адыгэхэми ахэтыгъэх, шъхьэихыгъэу къапэуцухэти къафагъэпытэщтыгъ, якъулыкъухын зызэпамыгъэукІэ ар къазэрафамыгъэгъущтыр къараІощтыгъэ.

Мыхьамэт-Джэрые иунагьо щыпсэущтыгьэх ишъхьэгъусэу Бычэр, ятэшыпхъу кІасэу Къэнтат гощэшхор, икІалэхэу Хъан-Джэрый, Сахьид-Джэрый, Адыл-Джэрый. ЗэкІэ унагьом исхэм яфэІо-фашІэхэр, унэгьо хъызмэт ІофшІэнхэр зезыхьэхэрэ фэкъолІхэр, нэмыкІ «джэхэшьотетхэри» зэрахэтэу, пъытэныгъэ ин зыфашІэу, къыІорэр шІокІ имыІэу агъэцакІэзэ, зэдэІущтыгъэхэр бзылъфыгъэ Іушэу Къэнтат гощэшхор ары. Ащ ишІэ хэмыльэу е щымыгъуазэу Мыхьамэт-Джэрые иунагьо Іофыгъо гори щызэрахьэщтыгъэп. А унашъор амыукъоным ежьыри сакъэу льыплъэщтыгъ.

Тхылъым иапэрэ нэкІубгъохэм къащегъэжьагъэу, иаужырэ тхьапэхэм къанэсыжьэу Къэнтат иобраз икъэгъэлъэгъон авторым чІыпІэшхо щыригъэубытыгъ. Къэнтатэ унагьо зихьагъэр мэзищ нахь мыхъугъэу, илІ укІыгъэу шым телъэу къызыфыдащэжьым ыуж, ытыщхэм адэжь къыгъэзэжьыгъ. Ащ ыуж илъэсхэри зэкІэльыкІуагъэх, ау унагьо ышІэжьынэу хъугъэп — иапэрэ шІулъэгъу фэшъыпкъагъ.

Ильэс 90-м нэсыфэ кызыхэхьухьэгьэ лІакьом, ышэу Аслъан-Джэрые ыкъоу Мыхьамэт-Джэрые иунагьо льэхэсыгь. Унагьом кыхьухьэгьэ кІалэхэр зэкІэ адипІугьэх, адилэжьыгьэх, щыІэныгьэм игьогу мыпсынкІагьохэм адытыригьэуцуагьэх. Нахь тэрэзэу къэпІон зыхьукІэ, ахэр зэкІэ ежьыр зыпшъэ дэкІыгьэр. Ахэм ягушІуагьуи, ягумэкІи, якъини адильэгьугь, ыгукІэ адищэчыгь. Ащ фэдиз уахьтэм ыльэгьугьэр, зэхихыгьэр, зэхишІагьэр макІэп.

Мыхьамэт-Джэрые кънщыригъажьи, ащ икІалэхэм япІун-лэжьын, ягъэсэнегъэджэн иштышкъэу пылтыгъ. Іушыгъэ ин зыхэль игьэсэпэтхыдэ дахэхэм, адыгэ гущыІэжъхэм, хырыхыхьэхэм, ІурыІупенешени месбах сТильгехес етидь, мехеач зэфэшъхьафыбэм — сэлам зэхыкІэм, хьакІэ пэгъокІын-дэзекІуакІэм, хьакІэ дэкІотэжьыным, унагьом щыщ нахыыкІэнахыжъхэм, хъульфыгъэ-бзылъфыгъэ эфыщытыкІэхэм, нэмыкІхэми язэгъэшІэн, язехьан, ахэр дэх имыІэу бгъэцэкІэнхэ зэрэфаер емызэщэу къафиГуатэщтыгъэ къодыеп, щысэ мыухыжьхэр ежь ышъхьэкІэ аригъэлъэгъущтыгъэх. Ыш ыкъоу Мыхьамэт-Джэрыем, нэмыкІхэу ежь Къэнтатэ бэкІэ нахьыкІэхэми афэтэджы: «Адыгэ паІо зыщыгъым уфэтэджын фаеба, ощ нахьыкІэми!» — кІегъэтхъы Къэнтат гощэшхом.

Урысыдзэм хэтэу Мыхьамэт-Джэрые къулыкъу зэрихьырэм пае Къэнтат ащ еушъыи: «... Пшызэ кІыб унэІу бгъэзагъэми, нахыыкІ, уиадыгагъи уибыслъымэныгъи, нэмыкІмэ удахьыхэу, дэдзых умышІы...». Ар чыжьэу плъэн, бэу ылъэгъун, куоу гупшысэн, зыфаер къыгурэІо, емрэ шІумрэ зэригъапшэхэзэ, нахь хэкІыпІэ дэгъур къыгъотын ельэкІы. ЯлІакъокІэ, яунагъокІэ урысхэм зэрапэблагъэхэр ыгукІэ иджагъоп, ау адыгэхэми апэІапчьэ хъунхэу фаеп: «ЗыкуцІ тыхъужьыгъэ адыгэмэ тахэмыгъэз, тащыш горэ шъэожъыиплІым яз къахэгъан, си Алахь», — eIo, Тхьэшхом зыфегъазэшъ.

Къэзэкъ-адыгэ зэфыщытыкІэхэм, Мыхьамэт-Джэрые иІофхэм язытет, игупшысэхэм, зыгъэгумэкІырэ Іофыгьохэм ахэгущыІэ, упчІэжьэгъу афэхъу, иеплыкІэхэри аригъэштэн, шъхьэкІафэ кызфаригъэшІын ельэкІы бзылъфыгъэ Іушым

Мыхьамэт-Джэрые «Сигумэк I мыухыжьымэ уязгъэзэщыгъэкІэ сенэгуе, Къэнтат», — зиІокІэ, «Хьау, уигумэкІи уигушІуагъуи сэрджэ зых», — джэуап къетыжьы Къэнтатэ. «... Къырым нэгъой пачъыхьэм нэпч тырифыгъэу, тыркумэ гужъ къыддаІыгъэу, адыгэмэ тызхамылъытэ пэlошхоу тятэжъмэ къахьыгъ... ТыкъызэхашІыкІырэп адыгэмэ, сыд афэтшІагъэкІи», — еІошъ, игупшысэхэм ахэт Къэнтатэ, ахэм агъэгумэкІы, а игумэкІхэр Тхьэм ыпашъхьэ релъхьэх, ащ лъэІукІэ зыфегъазэ: «Я си Алахь, уигукІэгъу тшъхьащымых, унэшІу къытщыгъаф, къытэхъулІэрэм уишІэ хэмыльэу щытэпщтын, адыгэхэми урысхэми агу шъабэ къытфэшІ, тямыгъэуджэгъу...».

Къэзэкъ-адыгэ зэутэкІ-зэпыщытхэр загьорэ зэпыухэу, зырэхьатхэкІэ Къэнтатэ мэгушІо: «Узэпыджын нахьи узэлъыкІомэ, узэхахьэмэ нахьышІу», — eIo. Мыхьамэт-Джэрые къызаукІым ыуж

Мыхьамэт-Джэрые къызаукІым ыуж ащ иунэгьо Іофхэм ягъэзекІон Къэнтатэ къыльэхэнагъ ыкІи ахэм язехьан ишъылкъзу пылъыгъ. Унэгъо-хъызмэт Іофыгьохэр зезыхьэхэрэм лъэшэу ынаІэ атыригъэтыштыгъ, шыкІагъэ имыІэу шъхьадж зыфэгъэзагъэр зэрагъэцэкІэн фаер зэкІэми агуригъаІощтыгъ. Анахьэу ынаІэ зытетыгъэ Іофыгъомэ ащыщ Мыхьамэт-Джэрые икГалэхэм яегъэджэн. Ащ иосыет ыгъэцакІэзэ, зыныбжь икъурэр къэзэкъ еджэп Іэ гимназием ч Іигъахьэзэ, щыригъэджагъэх, гъэсэныгъэ аригъэгъотыгъ. Игъэсэпэтхыди щигъэкlагъэхэп: «Мыр шъуитlысыкl — мыр шъуитэджыкІ, мыр Іушыгъ — мыр делагъ, мыр адыгагъ — мыр нэпэнчъагъ; шъуедж — шъумыджэгу, шъуедж шъумыбзадж, шъуедж — шъумышъхьах; гупшысэ, сикІал, гупшысэ; зэщымыщ зэпыгъащ, зэфэмыдэ зэдегъэкІу! Тэри егъашІэм джары тызыхэтыр», – дэмышъхьахыхэу ариІощтыгъ ахэм.

«... Сэ сыІофа, шъоры, сикІал, шъоры сишъхьагугъур... Моу шъулъакъо шъутезгъэуцогъагъэмэ, Алахым сынатІэ къырилъхьагъэр шъыд ихьылъэми сщэчын...». Джаущтэу Къэнтат СултІан лІакъом ышъхьагъ итэу, ыІорэр аригъашІэзэ, къызэригъэдэІухэзэ, зэшІохыгъэн фэе Іофыгъоу къыкъокІырэ пстэури зэрищык Іагъэм тетэу игъом шІомыкІзу арегъзгъзцакІз. ЗэкІзми лъытэныгъэ ин къыфашІы, къедэІух, игъэсэпэтхыдэ, игупшысэхэр ягунэс, иакъыл, игукІэгъу алъегъэІэсы. ЫІорэышІэхэрэм хэшІыкІ ин афыриІ, зэкІэ ыгукІэ зэпещэчы, зэрегъэзафэ, зэфэхьысыжь тэрэзхэр ешІых.

Къэнтатэ ини цІыкІуи, къызэрэтІуагъэу, зыдэгущыІэрэр къызэригъэдэІун, къыІорэр, иеплъыкІэхэр аригъэштэнхэ, шъхьэкІафэ къызфаригъэшІын елъэкІы. Унагъом щыпсэухэрэм зэкІэми изэфэдэу афэгумэкІы, анахьэу Джэрые зэшхэм, тыдэ щыІэхэми ары. Ахэри цІыкІужьхэп, лІы хъугъэх, урысыдзэм къулыкъу щахьы. Урыс пачъыхьэм иунашъокІэ Хъан-Джэрые урыс пачъыхьэр къззыухъумэрэ Кавказ-къушъхьэ полуэскадроным ипащэу агъэнэфагъэу къулыкъур ехьы. Ышыхэри ащ игъогу рыкІуагъэх.

ХЬАУДЭКЪО Шыхьамыз. (Джыри къыкІэлъыкІощт).

ШЭКІО Абрек

СичІыгу

Пщэхэр ошъогум зэрэщызекІохэу, Гугъэ-гупшысэхэр шъхьэм щызэблэкІы. Бзыухэр огу джэфым къыщээкІэлъыкІохэу, Чылэшъхьэ шъыпкъэм тамэр щагъэпскІы. Сыхэчьыягьэу кІэлэгьу ильэсхэр Зэуж-зэльычьэу пкІыхьэу сэльэгьу. ЧІыгоу сикІасэм игунэс псалъэхэр Льэпэнэф чыжьэх, сигугьэ льагьох. Гьогууанэу цІыфхэм къызэпачыгъэр Сымгъэунэфыгъэми, сэ къыспкъырэхьэ. Хьалыгъу такъырэу къысфыпачыгъэр СищыкІэгьагьэшь, джырэ нэс сызэрехьэ. Хьаблэр тэмахьэу, чылэр кІыбрыхьэу Бэдзэр Іальмэкьэу тхьапш алэжьагьэр?! Зэгорэм гьаблэми, гьэбэжьу кьытфихьэу, Чыр ары псэзехьэү тыхэзышыжьыгьэр. Тыгьэр къеІыхэу гьэмэфэ фабэм, ЧІым къыспегьохы псы къэргьо чъыІэ. Чъыгэе иным фэдэу бырабэў, Зигъэпытэным сичІыгу фэгуІэ.

Дэхагъэр хэти uklac

Дэхагъэм зэкІэми гу лъатэ Дэхагъэр хэти икІас. Умыульэгоу гьэльапІэ, льытэ — **ЦІыф пстэуми ар ягунэс.** Къэгъагъэу зыкъызэІузыхрэр Тыгъэ нэбзыйхэм аІэт. ГущыІэ дахэ зэхэзэбгьэхрэр -Зэсэщтыр нэхъой, укІыт. УцІыкІузэ дахэм зебгьасэмэ, Ины ухъумэ, ар пфэбэгьощт. Шыфым гүкІэгъүр игъусэмэ, Дэхагьэр шІу ыльэгьущт. Чъыгхэр пкІашъэу, уцыр къыхэкІэу ЗимлъэгъукІэ, цІыфыр екІагъ. Дэхагъэр дунэе гупыкІзу Псым фэд, жьым фэд — сищыкІагь!

ЛэжьэкІогум гугъэр къыщепсы

Ошхыр къечъэбзэхы. Зэпигъэузэ мэщхы. ЧІышъхьэ сапэм ШІоу къыщэшъо. Ошъо чапэм ШхъуантІэ ышъо. КъырикІыхэу къещхы, Хьасэм шІуфэс рехы. ХъопскІэу пчыкІэр, Шыблэр мао. Емылычэу шыкІэр, Чъэзэ мэтхыо. Жьым кІигьэпщэу къещхы, ЧІым ыцыпэ щеухы. Хашъор дышъэ нэгу, Мэгуш Гопсы. ЛэжьакІоми ыгу Гугъэр щепсы.

පේදා ජෙදා ජෙදා ජෙදා ජෙදා

ЩЭШІЭ Казбек

С. М. Г. фэсэтхы

Зы псалъэм ыужэу адрэр къыпфэсэпчъы, Сыоджэ шъхьаем о, непэ успэГапчъ, Къэспчъыгъэ уахътэр дышъэпсэу сфэогъэ-

ГукІэгьу плъапІэр гушІуагьом икъэлапчъ. Адэ тыгьуасэп тэ, непэп тызыщыІэр, Охътэ мыджырым ихафэ тпэкІэкІыгъ, Гъэтхэпсы лъакъор сэ сэшІэ зэрэщыІэр, Тыгъэм ынэпси тынапэ къытхьакІыгъ. ГукІэгьу льагьоу чІыгупэм щыдгьэшІуагьэм Гугъэм ищхэпсэу зы жъуагьо щыдгьотыгь, Пэгу имысми, ар тыгухэм агьэш Гуагьэу Зы мафэп, мэфитІоп, ар гъашІэм щытфэ-

Тыдэ къипхына, насыпыр жьэу къэущрэп, Насыпы закъор — орышъы, сыпфэраз, Тыгъэнчъэ къуапэу чІы гьогум тыщыгьо-

Огум тилъагъо чІы лъагъоу щэбзэрабз. Зы бзыгъэ закъуи, зы къуапи тимы Гагъэу КъытэзыІони мымакІэу къыкъокІыгъ, Гугъэм ильэшэу, гугъэнчъэм щыгъэІагъэу Гум икъэбзагъэ тэ машІом шытшэчыгъ. Орышъ — сильагьор, орышъ — сильэгьо

Гъунэнчъэу шІункІым а лъагьор щыхэсхыгъ. Хышхом ыбгъэ зэкъозэу мэкъэ бзакор Къысфыдэзыгъэми, о льагьо усфэхъугъ. Гъатхэм итыгъэ кІымафэм къщщыкъокІрэп,

Гъэтхэпэ мафэшъ, сэ непэ сыпфэгушІу! ШІоу щыІэр макІэп, гукІэгьоу щыІэр ма-

Тхьэм, сэшІэ, уфэраз, рыразэшъ, къыпфэшІушІ.

Тамэ зимы Гэхэр

Тамэ — Тамэ уиІэмэ, огум Уибыбэщт,— Тамэр пытэу къутамэмэ. Хэт убыбынэу зыІуагъэр,— Убыбмэ пфагьэгьунэу -Зыштагъэр? Убыбыныр цІыфмэ якІасэп, Псэ зыпыт пстэури -Быбырэп, Гъунэгъур гъумыгъоч КъытеІункІэщт птамэ,

Бжыхьэ усэхэр

КъатеІункІэщт Іапэмэ,— Сыд ибгъотагъэр Мы огу бгьотагьэм? — Къемысмэ, къещхы, Тиурамыжъи дизба ощхыр — Ощхым уигьэшьоу, УиукІзу ошъум -Тыгьэм кІыригьэхэу нэпашьор, Сыд ипшІыхьащт ошъогум? – ЩхыпцІзу, ицокъэжъ цІанлъзу Къыбдэхьащхыщт гъунэгъур, Къызэплъэк Іыжьмэ, нэц Іалэу, Фэмышэчыжьэу унагьом. Е куп, — ыГоу къикГуатэу, — Пчэгур ыубытэу, зиІэтэу. Тамэ сиГоІокІэ, зыпІэтэу, Тхьэм ыІэмыр уфчІэкІотэу. Быбынэу къэхъугъэп цІыфыр, Тамэп къыгокІагьэр, — lumly, ЫІорэр бэ — Іульыр бзэгуитІу, ЗеукІыжсы, къыхифэу лъынтфэр - ШъуипкІыхь сиакъылэп, ау Іофыр, Зытетыр марышъ, тимыІэр — гьогуитІу. Зыр — чІыгур, ТІур — чІыгур, Щыр, ПлГыр, ТІокІыр... *П*Јуагъэми, тигьогу закьор — ЧІыгур. Псэ зыпыт пстэури ЕнэцІы быбыным, Бзыури быбы зэпытрэп, ІукІэмэ щэбзащэм, Ежьыри щэ шІуцІэу къефэхы! Къефэхы пэтзэ, быбыныр икІас. Такъикъ закъоми, бзыунэу Фэмыягьэу цІыф щыІэу сшІошь хьурэп. СэлІэ пэтми, сикІал, мо къысэт зы псы тас... СыгукІэ сыбыбыным бэу сыфэІаз -

ГушІуагьоу сиІэр сэ непэ сІэкІэмыхэу, Тыгьэм имашІо, си Тхьэшху, къысфэгьабл — Блэр шІуцІэ сшъхьацэу етхъуагъэм сфыхэмы-

НэмыкІы гугьэ джы непэ сыльыхьужьрэп.

Ным ибыдзыщэшъ сфэхыер, сфэгъэбылъ. ГушІуагьор непэ нэхьоеу фэбэгьуагьэу ЧІышьхьашьом тетыр зы нэбгырэп, о си Тхьэшхү,

Зыми ихатэ чэщыкІи себгъукІуагъэу Нэплъэгъу дыджыр фэсыдзыгъэп, о си Txbamxv.

ГушІуагьор непэ о бгощи, уухыгьа? Льэпсэнчьэ джашьоу чІышьхьашьор ибзыкІыгъ,

Гъэтхэпэ тыгъэр емынэм щыфэхыгъа? – О си Тхьэ Закъу! Тишьофхэр аунэкІыгьэх. ГушІуагьор цІыфым пкІыхьыпІэ фэхъужьыгъа? —

Сэ непэ сынэ мэшІуачэм ристыкІыгь, ЧІыгубжэ цІыкІоу сигьашІэм сылэжьыгьэм Зы уцы закъуи, си Тхьэшху, щымыкІыгъ. ГушІогьо нэфэу сигупсэм сфигьэшІуагьэм Ытхьэнэ нэфхэр Тыгьэшхом фэщэигъ Игугъэ машІо чэщ шІункІым щыгьощагъзу, Къин мыгьоу щыІэр ащ зэкІэ ыщэчыгь, ГушІуагьоу щыІэр зэпстэуми япэсыгьа? Ар дэгьоу сэшІэ, си Тхьэшху, сыпфэраз,

ДжынэпцІэ къуащэр нэпс чъыІэм къыщесыгъэу -

Адэ сыд пае гу пцІанэм щэлъэраз? ГушІуагьор льапэм пыдзагьэу къезы-

Ыльакьуи пызрэп, ышьхьаци зэрэшІуцІ — Тыгъэр къыкъокІэу, ошъогур къызитхьакІрэм,

Сыд пай ащ дэжьым къокІыпІэр зэрэшІункІ?

ГушІуагьор, сэшІэ, гъунэгьум хьафэу ратрэп -

СэшІэ, гушІуагьор Іэгубжьэм щамыщэч, ГушІуагьор, чэщыр гупсэфми, щырэхьат-

О си Тхьэ Закъу, гушІончъэу сымыщэжь. ГушІуагьор чъыгым ышъхьапэ щыбыракъэу ЗыІэтрэр къашъхьэм ытхыцІи къыщы-

шъон, Осышхо фыжьыр къушъхьэтхым щыса-

Зылъэгъурэм уцым иІэшІур ымышІэн. ГушІуагьор тыгьэу кьохьажьа, кьыкьокІыжьа? -

Ильэгьо минхэр тау хьумэ бгьэунэфын? Ибзыи закъуа сэ непэ къысфэкІожьрэр? УнэшІу къысщыфи, си Тхьэшху, сфэнэфын.

त्यहा त्यहा त्यहा त्यहा त्यहा त्यहा इ.स.च्या

МЭХЪОШ Руслъан

Сишъэфи синафи ахэлъ сиусэмэ

Сытхэна, сэтхэ сІона сыпцІыусмэ? — Сишъэфи синафи ахэгъэщагъэх сиусэмэ! СызгъэгумэкІэу сызгъапи, Къысэгоощт сшІошІи, сшъхьап сатырмэ ахэт. ЗышІозгъэбылъыщтхэр хэт? Ащыгьум сыд пай сытхэщт? Сищытхъуи, сидагъуи, сидэий, Сигуапи симгуапи — зэкІэ зэкІыгъу! Зыр — сисэмэгу, адрэр сиджабгъу Іэнтэгъу, ОрэпсынкІ щыІакІэр, орэонтэгьу, Орэпый, орэныбджэгьу «ТищыІакІ» ыцІэшъй — зэрэслъэгъу. Къуаслъхьэрэн, къосхырэн, Хэзгьахьорэп е хэзгьэк Іырэп игъунджэТу зэрисэлъагъу КъызэрэсІуатэрэр: сыгу зыІотырэр, Тхъу къыщызыфэрэр... Ымгъэбэлэрэгъэў, къзуцу римыгъэшІзу зезыфэрэр!

Сишъэфи, синафи къогъу къосымылъхьэу Пчэгум къислъхьэ Сымыгъэбылъэу, семышІэу «къангъэбылъ»; Фэхъчнэч фаем шъхьэк е ныбэрылъ; Быракъ ыІон чІэуцонэу Е пчы кІыхьэ чаным губж фэшІкІэ пилъэнэу; Къисэхьэ пчэгум убзэнэу, ГъэшІон гущыІэхэр ыгъэбзэбзэнэу, Зытефэу ылъэгъурэм е езэонэу, ГущыІэ лъэшхэр сэшхоу ыгъэбзэнэу! Сыфаеп зыфиузэнкІыщтыр гущыІэм Зы кІэлъэныкъо гъэзэнэу! Сыфай сыд лІэужыгьо льэныкьуи Шъыпкъагъэ, зэфагъэ, пытагъэ хэлъынэу; ГъэшІо гущыІэу фэбэнэу, Щытхъу Іуатэу мэкъэ шъэбэнэу; Апэуцужь — мыгьэгьу мэкьэ пхьэшэнэу;

ලේදා ලේදා ලේදා ලේදා ලේදා

ГухэкІыІуатэмэ, кІэзэзыхьанэу — ЦІыфыгум зэхэшІэ куу ригьэшІынэу; Шъхьаджи зыфае горэ хигьотэнэу, Шъхьадж игупшысэ лъагьо фыхищынэу; ТпэкІэкІрэр тигугьэ ахильэгьонэу; ГъусэшГукГэ, ныбджэгъукІэ зымэ аштэнэу Шъыпкъагъэм, зэфагъэм, птыпкьагьям, зэфагьям, лІыгьям яшапхьэу; тІого-бзэгуагьэ зымщэирэ бэнакІоу Зышъхьэ щэхъу гумэкІ зимыІэмэ, Льэпкьым ипыимэ АдэгьэшІыгьэ къамыщкІэ къызэхашІэнэу! Сыфай цІыф зафэхэр къыздэчэфынхэу, Сабый гупцІанэхэри къыздэщхынхэу, ШІыхьафыр къыздагощэу къыздыхэтынхэу; ГухэкІмэ сльэгъурэр, сынэшхьэинэу Сэ къысэхъулІэ сшІошІэу къысщыхьоу къинэу! ГушІуагьом, тхьагьом сыгу афызэІухыгъэу, Сытхьэжьэу садэгушІонэу — СакъыдешІэнэу, садэуджынэу, орэд къадэсІонэу! лІыгьэм яшапхьэу; орэд къадэсІонэу!

ІжьыкІэ олимпионикхэр ти Гагъэха?

Шыфхэр дунаим къызытехъуагъэхэм къыщегъэжьагъэу, шъхьадж зэрэкъулаир къыгъэлъагъоу, зэпе Гэнхэр яхабз. Ижъым ижъыжьым, адыгэхэм спортыр джыри зилІэужыгъор амышІэу зыщэтым, кІочІагъэмкІэ, псынкІагъэмкІэ, ІэужьырыгъэмкІэ, нэмыкІырэ сэнаущыгъэу аІэкІэльхэмкІэ пэрытныгъэр аубытынэу зэнэкъокъущтыгъэх. НыбжьыкІэмэ ямызакьоу, нахьыжъхэми ялІыгъэ, ялъэкІ, якъарыу, ящэрыуагъэ къагъэлъэгъонэу заушэтыщтыгъэ. Типшысэхэм, тиІорІуатэхэм, анахьэу нарт эпосым, хэт лІыхъужъхэм ушэтынхэм ащагъахъэщтыгъэхэм афэгъэхьыгъэу бэ къахафэрэр.

Пэсэрэ урымхэм зэнэкъокъоу зэхащэщтыгъэхэр зыфэдагъэхэм зэрэдунаеу щыгъуаз. Ахэм спортым мэхьанэшхо ратыщтыгъэ ыкІи тиэрэ ыпэкІэ 776-рэ илъэсым апэрэ олимп джэгүк Гэхэр зэхащэгъагъэх. Ар ятхьэмэ ащыщэу Афинэ фэгъэхьыгъагъ ыкІи «Панафинэ джэгукІэхэр» аІуи ащ еджагъэх. Джырэ тилъэхъан ащ «Олимпиадэ джэгук Іэхэр» paIo.

Антик лъэхъаным урымхэм яныбжыкІэхэм еджапІэм шІэныгъэхэр зэращарагъашІэщтыгъэм фэдэу спорт зэфэшъхьафхэми афагъасэщтыгъэх.

Олимпиадэу апэ зэхащэщтыгъэхэм бзыльфыгъэхэр ахагъэлажьэщтыгъэхэп — хъулъфыгъэхэр упцІэныгъэхэу зэнэкъокъущтыгъэх. Іэ гъушъэкІэ зэзаощтыгъэх (панкратион), зэбэныщтыгъэх (урым-рим бэнакІэр), спорт зэфэшъхьафхэмкІэ зэпе-Іэщтыгъэх. БэнакІохэр убытыгъошІу мыхъунхэу акІышъомэ зэфэдэкІэ дагъэ ащафэщтыгъэ. Пшахьом щызэбэныщтыгьэх. Ащ пае пкІантІзу ыкІи пшэхьо дэгьэ зэхэльэу атепкІэщтыгьэхэр цІэнтхъуальэхэмкІэ атраукъэбзыкІыжьыщтыгъэх. Зэнэкъокъум щатекІоу апэрэ чІыпІэр къыдэзыхырэм шІухьафтынхэр ратыкъутэмэ зэхэблагъэхэр ышъхьэ тыралъхьэщтыгъэ ыкІи оливэ дагъэ зэрыз амфорэ (къошын кІэракІэ къопситІу иІэу) ратыщтыгъэ. Амфорэхэр кубкэ шІухьафтын закьоу агъэфедэщтыгъэхэп. Спортсменхэм зэраратыщтыгъэм нэмыкІэу, нахь къызэрыкІоу шІыгъэхэр хъызмэтым бэрэ щагъэфедэщтыгъэ. Санэхэр, дагъэхэр, нэмык псышъохэр арагъахъохэу, арызэращэхэу яхэбзагъ. СатыушІхэм ахэр къухьэхэм арагъэуцощтыгъэх, ащ пае ачІэхэм сэмб (конус) шІыкІэ яІэщтыгъэ. Аущтэу зычІэ псыгъо къошынхэр къухьэм, къуашъом зырагъэуцохэкІэ мысысхэу, пытэу зэхэуцощтыгъэх ыкІи мыкъутэхэу чыжьэу ащэщтыгъэх.

Тэ, археологхэм, амфорэхэр бэрэ къэдгъотыжьхэу къыхэкІы. МыутІэхэм, ижъырэ адыгэхэм, ыкІи урымхэм антик лъэхъаным игъэкІотыгъэу сатыу зэдашІыщтыгъэ. Ары ащыгъум а къошыньшхо шІагьохэр Адыгеим къащэнхэу зыкІэхъугъагъэр. Ахэм якъутафэхэр псэупІэжъхэм, Іуашъхьэхэм бэрэ къащычІэтэхыжьых. Гоутэфэ жъгъэймэ арыгъунэу, къэдгъотыжьхэрэр зэкІэ тэтхьакІыхэшъ, тэгъэгъушъыжьых, етІанэ шхэпсхэмкІэ зэхэтэгъэпкІэжьых. Псаухэри зэгъо дэдэрэ къытпэкІафэхэу къыхэкІы. Илъэс зытфыхыкІэ узэкІэІэбэжьымэ Тэуйхьаблэ пэмычыжьэу мыутІэ къэхэлъэжъым къыщызгъотыгъагъэу амфорэ псау, етІэ плъыжьым хэшІыкІыгъэу, тимузей чІэт.

Олимпионикхэм аратыщтыгъэ амфорэ-кубокхэр хъызмэтым щагъэфедэщтыгъэмэ афэдэу къызэрыкІохэп, нахь етІэ дэгъумэ ахэшІыкІыгъэх ыкІи сурэт дахэхэр атешІыхьагъэх. Панафиней джэгунхэм шІухьафтынэу ащаратыгъагъзу Адыгеим ахэм афэдэ къошын кІэракІэхэр къыщагьотыжьыгъэх.

КъокІыпІэм щыпсэухэрэ щтыгъэх: тхьэпабэ зыпыт оливэ лъэпкъхэм яискусствэ имузей

иэкспедицие сыхэтэу садатІэзэ, -пе меахашау Епеку е е пеку е нафиней амфоритІу тэри къычІэдгъотэгъагъ.

АпэрапшІэу, зэрэтшІы хабзэу, яплІэнэрэ Іуашъхьэм ыбгъуитІу готхыгъагъ ыкІи, джы зэкІэмэ зэлъагъэшІагъорэ Пегасыр, дышъэ ритон, дышъэ пшъэрылъын хъурджанэм фэдэу ухъурэигъэу, зы килограмм фэдиз ионтэгъугъэу, нэмыкІхэу дышъэ тедэ бэкІае Іошъхьэ лъапэм къычІэтхыгъагъэх.

ЯтІэр ышъхьагъ тетщынэу тызыфежьэм, хьакъу-шыкъу зэмлІэужыгъохэм якъутафэхэр бэдэдэу къыхэкІыгъэх. Ахэм сурэт тешІыхьагъэу зы къызахафэм, скреперыр къэдгъэуцуи, къазгъырхэмкІэ тІэным пытыдзэжьыгъагъ, ау нахыыбэрэр ятІэу тыращыгъэм дащагъэу къычІэкІыгъ. Шъофым итэкъуагъэ хъугъэ етІапцІэр зэІытшІэжьызэ ахэр къыхэтхынхэу тыфежьэгъагъ, ау экспедицием ипащэу профессорзу А. М. Лесковым зэрэлъыхъохэрэр ыгу темыфэу, сизакъоу ащ сыфигъэзэгъагъ: зы гоутафэ закъо зэрэблэсымыгъэкІыщтым ицыхьэ тельыгъ. ЯтІэу бэ зэпысыдзыгъагъэр ыкІи бэ къутафэу къэзгъотыжьыгъагъэр.

Хьакъу-шыкъу къызэрыкІомэ афэдэу ахэр птхьакІыхэ хъущтхэп — сурэтхэр атекІынхэкІэ щынагьо. Реставраторхэр еГэпэІэсэкІхэзэ къутафэхэр аукъэбзыхи зэхащхэжьыгъэх ыкІи зызакъо нахь мыхъунэу тшІошІыщтыгъэ къутафэхэр зызэхагъэпкІэжьыхэм, амфорэ тегъэпсыхьэгъитІу хъугъэ. А лъэхъаным Советскэ Союзым ахэм афэдэхэу хы ныІэп къыщычІатІыкІыжьыгъагъэр, етІани янахьыбэр Адыгэ ЧІыгужъыр ары къызэрагъотэжьыгъэр. Тэ къыхэтхыжьыгъэхэр захэпльытэкІэ, япчъагъэкІэ 8 хъугъагъэ.

Мыхэр сыдэущтэу тичІыгу къифагъэха? Иджэуапэу апэ узэгупшысэщтыр — мыутІэ кІалэхэр панафиней джэгунхэм ащатекІохи олимпионик хъугъагъэх ыкІи а кубокхэр къафагъэшъошэгъагъэх. Дэгъоу тэшІэ адыгэхэмрэ урымхэмрэ антик лъэдехохшестыных эпхыныгъэшхохэр зэрэзэдыряІагъэр. ЛъэпкъитІур зэрэзэгъыщтыгъэм ишыхьат урымхэм якъалэхэр адыгэ хы Іушъомэ зэрэ Іуарагъэгъэ-

уцогъагъэхэр. Арышъ, тилъэпкъ щыщхэри Элладэм кІонхэшъ, язэнэкъокъухэм ахэлэжьэнхэу къадэхъущтыгъэн фае. Пэрытныгъэ къамыхьыщтыгъэмэ а спорт шІухьафтынхэр къыщэхэу тикІалэмэ зыми къаритыщты-

Амфорэхэр чІыпІэу къызщычІэтхыжыйгьэхэм джы Улапэ щыс. Чылэм икІэлэ пчъагъэмэ спортым гъэхъэгъэшІухэр зэрэщашІыгъэхэм тыщыгъуаз, ау джыри ахэм олимпионик къахэкІыгъэгоп. ИжъыкІэ мыщ щытыгъэ къуаджэм щыщыгъэ кІалэмэ а амфорэхэр къафагъэшъошэгъагъэмэ, непи улэпэ спортсменхэм олимпионик къызэрахэк Іыштым уемыджэнджэшыжьыми хъушт.

Зы илъэсырэ мэзэ заулэрэ къэнагъ Шъачэ Олимпиадэ джэгунхэр щырагъэжьэнхэкІэ. Хэт фаеми фэмыеми, Адыгэ ЧІыгужъым щашІынэу къытефагъ. А хъугъэ-шІагъэр лъэшэу бгъэшІэгъонэу щытэп. Сыда зыпІокІэ, ижъыкІэ къыщыублагъэу тилъэпкъ испортсменхэм зэнэкъокъухэм гъэхъэгъэшІухэр щашІыгъэх. Шъыпкъэ, зыкуп лъэшэу пылъ адыгэхэр Шъачэ ичІыналъэ имысыгъэхэу къаушыхьаты ашІоигьоу ыкІи Олимпиадэм тилъэпкъ благъэу рамыгъэкІолІэн гухэлъхэр яГэу. Адыгэмэ зэраІоу, «ар къызэрадэмыхъущтыр сипэІожъ къешІэ». Дунайми, щыІэныгъэми зэфагъэ ахэлъ, сыдэущтэу пэрыохъу къытфэхъугъэхэми, амал тызэрэхьоу тильэпкь идэхагьэ, икультурэ, итарихъ зыфэдэхэр спортсмензу къекІолІэщтхэми, хьакІэу къэкІощтхэми ядгъэшІэщт ыкІи адыгэхэм ябысымышІуагъэ зэхядгъэшІэщт.

Джырэ тилъэхьан олимпионик хъугъэхэу адыгэ кІалэхэр тильэпкъ иІэх. Тикъэралыгъо имызакъоу, ахэр нэмык хэгъэгухэми ащэпсэух. Адыгэхэр зэрэдунаеу щитэкъухьагъэ хъугъэхэми, льэпкъ шэныр, лІыгъэр, намысыр чІанагъэп. Ягупытагъэрэ ясэнаущыгъэрэкІэ сыд фэдэрэ спорт зэнэкъокъуи къащапе-Іэрэмэ щатекІонхэ алъэкІыщт. Арышъ, Шъачэ щы Іэщт Олимпиадэми, ащ нэмыкІхэми тиспортсменхэм пэрытныгъэр къызэращыдахыщтым, гъэхъэгъэшІухэр зэращашІыщтхэм, джыри олимпионик зэрэхъущтхэм тицыхьэ телъ.

ТЭУ Аслъан. Археолог, Урысыем ижурналистхэм я Союз хэт.

ТИЛЪЭПКЪЭГЪУМЭ ТАФЭГУМЭКІЫ

СищыкІагьэр уахьтэ

Сирием къыщежьэгъэ заом адыгэхэр хэщагъэхэ зэрэхъугъэм зэкІэми тыщыгъуаз. Тильэпкъэгъухэу ащ щыпсэухэрэм ячІыгужъ къагъэзэжьы ашІоигъу, мамыр щыІакІэ фаех. Адыгеим къэзыгъэзэжьыгъэхэм зыщыпсэущтхэр арагъэгъотых. Еджэнхэ амал ясабыйхэм яІэным республикэм ипащэхэм ана Гарагъэты. Ау кІэлэцІыкІухэм япсихологие хэгъозэнхэм пае ІэпыІэгъу Іэщтыгъ. Джы нахь къызящыкІагъ.

НыбжьыкІэхэм ящыІэкІэпсэукІэ зыфэдэр, якъиныгъохэр, гумэкІ-гупшысэу яІэхэр зэдгъашІэмэ тшІоигъоу гущы-Іэгъу тафэхъугъ. Хьаджмусэ Ферас зыщапІугьэ унагьор ильэсныкъо хъугъэ Мыекъуапэ къызыкІожьыгъэр. Ар республикэ гимназием ия 11-рэ класс щеджэ. Ышнахык Гэу Даниель я 7-рэ классым ис, зэшхэр зэфэсакъыжьых.

Мыекъуапэ сыкъызэкІожьым апэрэ мазэхэм къин сльэгъугьэ, — elo Ферас. Сызыдеджэщт ныбжык Іэхэм сызэрахэзэгъэщтым лъэшэу сигъэгумэк Іыщтыгъэ. Ау згъэшІагьоу псынкІ у сясагь, ныбджэгъу тызэфэхъугъ. Адыгабзэр зэрэсымышІэрэм къыхэкІэу кІэлэегъаджэхэм сурэтхэмкІэ,

къинэу щыт, ахэр тищы акіэ Токіэ-шіыкі эхэмкі эсадэгущыгурыІо сыхъугъэми, икъу фэдизэу сыгущыГэшъурэп.

Я 11-рэ классым ипащэу ТхьакІущынэ Маринэ икІэлэеджакІохэм азыфагу ныбджэгъуныгъэ зэрилъыщтым пылъ, -еал дехеалы жалын жалым шэу ыгу рихьыгъ.

Сыд фэдэрэ зауи тхьамыкІагьо къызыдехьы, тилъэпкъэгъухэр ащ хэщагъэхэ зэрэхъугъэр лъэшэу сыгу къео. Къиныгъоу ахэм апэ къикІыхэрэр дэгьоу къызгурэІо. ЕгъашІэм узыфэлэжьагьэр, уугьоигъэр, уиунэ къэббгынэнхэр ІэшІэхэп. Тиреспубликэ къэкІожьыгъэхэм ІэпыІэгъу зэрафэхъухэрэр дэгъу, ау кІэлэцІыкІухэм ядунэееплыкІэ зэрэфэшъхьафыр зыщыдгъэгъупшэ хъущтэп, — еІо ТхьакІущынэ Маринэ. — ЕджапІэм къычІэ-

мыхьэхэзэ Ферасрэ ышнахьыкІэрэ Іоф адэсшІагъ. Янэятэхэр синэТуасэх, ахэр адыгабзэкІэ дэгъоу мэгущыІэх, ау сабыйхэм бзэр лъэшэу къафэкъин.

Ферас бзэр зэримыш Гэрэм емыльытыгьэу, адрэ кІэлэцІыкІухэм къахагъэщырэп, десэ нахь псынкІэхэр рагъэшІых. Зыгорэ къыгурымы о зыхъук (э, кІэлэегъаджэхэр ІэпыІэгъу къыфэхъух, иныбджэгъу кІэлэеджакІохэми яшІуагъэ къагъакІо.

Ферас кІэлэ гъэсагъэу, укІытапхэу щыт. Уахътэ тешІэмэ, кІэлэеджэкІо анахь дэгъумэ ащыщ зэрэхъущтым кІэлэегъаджэхэр ехъырэхъышэхэрэп. Ежьым зыщыпсэурэ республикэр ыгу рехьы, яунагъокІэ щырэхьатынхэу мэгугъэ. ЦІыфэу зигугъу дахэкІэ ашІырэмэ ащыщ хъунэу фай. КІалэм игухэльхэр къыдэхъунхэу тэгугъэ.

ШХОНЧЫБЭШІЭ Рузан.

Сурэтым итыр: ТхьакІущынэ Маринэ Хьаджмусэ Ферас регьаджэ.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Адыгэ Республикэм ичіычіэгъ Іэзэгъупсыхэр» зыфиіорэр приватизацие зэрашіыщтым ехьыліагь

Федеральнэ законэу N 178-р зытетэу «Къэралыгъо ыкІи муниципальнэ мылькур приватизацие шІыгъэным ехьылІагъ» зыфиІоу 2001-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 21-м ыкІи Адыгэ Республикэм и Законэу N 79-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку 2012-рэ илъэсым приватизацие зэрашІыщтым и Программэ ехьылІагъ» зыфиІоу 2012-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 2-м къыдэкІыгъэхэм атегъэпсыхьагъэу унашьо сэшІы:

1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Адыгэ Республикэм ичІычІэгъ Іэзэгъупсыхэр» зыфи оу Адыгэ Республикэмк із къалэу Мыекъуапэ

иурамэу Пролетарскэм тет унэу N 269-м чІэтыр «Адыгеим ичІычІэгъыпсыхэр» зыфиІорэ зэІухыгъэ акционер обществэ шІыжьыгъэнэу.

2. Мы къыкІэльыкІохэрэр ухэсыгъэнхэу:

- 1) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Адыгэ Республикэм ичІычІэгъ Іэзэгъупсыхэр» зыфиГорэм имылъкоу приватизацие ашТыщтыр гуадзэм диштэу щытыныр;
- 2) зэІухыгъэ акционер обществэу «Адыгеим ичІычІэгъыпсыхэр» зыфиІорэм имылъкоу сомэ 14832916-рэ хъурэр, акцие къызэрык То 148329-рэ хъурэр ык Ги Адыгэ Республикэм и Пахьэу проценти 100 ащ хэлъыныр.
- 3. Адыгэ Республикэм мылъкум епхыгъэ зэфыщытыкІэхэмкІэ и Комитет ыпшъэкІэ зигугъу къэтшІыгъэ мылъкум иприватизациек І Іофтхьабзэхэр зэрихьанхэу.
- 4. Адыгэ Республикэм мылъкум епхыгъэ зэфыщытыкІэхэмкІэ и Комитет мы унашъом игъэцэкІэн зэрэкІорэр ыуплъэкІунэу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПІЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ. шэкІогъум и 30, 2012-рэ илъэс

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъоу N 311-р зытетэу «Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ икъэралыгъо къулыкъушіэхэм къахэтэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэм язэшіохынкіэ шапхъэу щыіэхэм ягъэцэкіэн лъыплъэщт комиссием ехьыліагъ» зыфиіоу 2010-рэ илъэсым шэкіогъум и 1-м аштагъэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ диштэу шІыгъэным пае унашьо сэшІы:

1. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэк Іэ и Министерствэ иунашъоу N 311-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ икъэралыгъо къулыеІхніахоІшеєк мехестіаніастеєтамеє едеждетехьах мехеІшусх шапхъэу щыІэхэм ягъэцэкІэн лъыплъэщт комиссием ехьылІагъ» зыфиІоу 2010-рэ илъэсым шэкІогъум и 1-м аштагъэм игуадзэу N 2-м ия 12-рэ пункт иподпунктэу «б»-м ия 2-рэ абзац зэхьокІыныгъэ фэшІыгъэнэу, гущыІэхэу «Министерствэм иунаштьоу N 270-р зытетэу 2009-рэ ильэсым шэкІогъум и 13-м къыдэкІыгъэм» зыфиІохэрэм ачІыпІэкІэ гущыІэхэу «Министерствэм иунашъоу N 181-р зытетэу 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 30-м къыдэк ыгъэмэ

зыфиІохэрэр тхыгъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О. В. Долголенкэм мы унашъор Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайт къыригъэхьанэу, гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ къыдэк ырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугьоягъэхэр» зыфиІорэм къыхаригъэутынэу, Урысые Федерацием исубъектхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкІэ и Министерствэ и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щы Іэм фигъэхьынэу.

3. Мы унаштьом игъэцэкІэн зэрэкІорэм сылтыплъэнэу пшъэрылъ зыфэсэшІыжьы.

Министрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ, шэкІогъум и 26-рэ, 2012-рэ илъэс

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Гухэлъ гъэнэфагъэ зиlэ ведомствэ программэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цlыфхэм loфшlэнымкlэ амалэу яlэхэр 2011 — 2013-рэ илъэсхэм нахыышу шыгъэнхэр» зыфиюрэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм ехьылагъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашьоу N 145-р зытетэу «Гухэлъ гъэнэфагъэ зиІэ ведомствэ программэхэр зэрэзэхагъэуцохэрэ, зэраухэсыхэрэ ыкІи зэрагъэцэкІэхэрэ шІыкІэм ехьылІагъ» зыфиГоу 2008-рэ илъэсым шышъхьэГум и 14-м аштагъэм тегъэпсыхьагъэу унашьо сэшІы:

1. Гухэлъ гъэнэфагъэ зиІэ ведомствэ программэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цІыфхэм ІофшІэнымкІэ амалэу яГэхэр 2011 — 2013-рэ илъэсхэм нахышГу шІыгъэнхэр» зыфиІорэм гуадзэм диштэу зэхьокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу.

- 2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О. В. Долго-
- мы унашъор Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайт, гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ къыдэкІырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиІохэрэм къаригъэхьанэу;
 - Урысые Федерацием юстициемкІэ и Министер-

ствэ и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм мы унашъор ІэкІигъэхьанэу.

3. 2011-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщыублагъэу правэм ылъэныкъокІэ щыІэ хъугъэ зэфыщытыкІэхэр мыщ къыхеубытэх.

4. Мы унашъом игъэцэкІэн зэрэкІорэм иуплъэкІун сэ сшъхьэкІэ зыфэсэгъазэ.

Министрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ, шэкІогъум и 28-рэ, 2012-рэ илъэс

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Ціыфхэр зычіэс унэхэм энергиеу ащагъэфедэрэр къизыдзэрэ унэе приборхэр зэрафырагъэуцохэрэм пэіухьэрэ ахъщэм изы іахь мыльку Іэпыіэгъу фэдэу гъот макіэ зиіэ унагъохэмрэ ціыфхэмрэ зэраіэкіагъэхьащт шіыкіэу Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым шэкІогъум и 19-м ыухэсыгъэм зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Федеральнэ бюджетым икъэкІуапІэхэр зэрагъэнэфагъэм тетэу гъэфедэгъэнхэмкІэ, гъот макІэ зиІэ унагъохэмрэ цІыфхэмрэ унэе приборхэр афырагъэуцонхэмкІэ къэралыгьо социальнэ ІэпыІэгъу зэраратыщтым тегъэпсыхьэгъэ Іофтхьабзэхэр зехьэгьэнхэмкІэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 176-р зытетэу 2010-рэ илъэсым Іоныгъом и 27-м аухэсыгъэм диштэу Адыгэ Республикэм 2020-рэ ильэсым нэс энергием икъэкІуапІэхэр кІэугьоегьэнхэмкІэ Программэу щызэхагъэуцуагъэм ия 4.2-рэ раздел тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшІы**:

1. ЦІыфхэр зычІэс унэхэм энергиеу ащагъэфедэрэр къизыдзэрэ унэе приборхэр зэрафырагъэуцохэрэм пэ1ухьэрэ ахъщэм изы 1ахь мылъку 1эпы1эгъу фэдэу Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэк1эк1о органхэм гъот мак Гэ зи Гэ унагъохэмрэ ц Гыфхэмрэ зэра Гэк Га- яофициальнэ Интернет-сайт мы унашъор къаригъэхьанэу;

гьэхьащт шІыкІэу Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым шэкІогъум и 19-м ыухэсыгъэм зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу, я 4-рэ пунктым ия 6-рэ абзац хэт гущы зхэу «приборхэм ягъэуцунк з юфш знэч агъэцэк Пагъэм тефэгъэ ахъщэр зэратыгъэм ехьыл Гэгъэ квитанцием икопие» зыфиІохэрэм аужкІэ гущыІэхэу «приборхэм ягъэуцункІэ ІофшІэнэу агъэцэкІэщтымкІэ зэзэгъыныгъэхэу зэдашІыгъэхэм якопиехэр» зыфиІохэрэр

2. Къэбар-правовой отделым (О. В. Долголенкэм): — Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэк Іэ и Министерствэ исайт ык Іи Адыгэ

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ къыдэкІырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугьоягъэхэр» зыфиІорэм къыхаутыным пае аГэкІигъэхьанэу;

- Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае мы унашъор Урысые Федерацием юстициемкІэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэІорышІапІэ

3. Мы унашъом игъэцэкІэн зэрэкІорэм лъыплъэнэу министрэм игуадзэу Т. Н. Галактионовар фэгъэзэгъэ-

Министрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 3, 2012-рэ илъэс N 311

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ иунашъоу N 311-р зытетэу «Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ икъэралыгъо къулыкъушіэхэм азыфагу къитэджэрэ зэгурымыіоныгъэхэм язэшіохынкіэ шапхъэу щыіэхэм алъыплъэщт Комиссием ехьыліагъ» зыфиіоу 2010-рэ илъэсым шэкіогъум и 1-м къыдэкіыгъэм зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ диштэу шІыгъэным пае унашъо сэшІы:

1. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашьоу N 311-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ икъэралыгьо къулыкъушІэхэм азыфагу къитэджэрэ зэгурымыІоныгъэхэм язэшІохынкІэ шапхъэу щыІэхэм алъыпльэщт Комиссием ехьылІагъ» зыфиІоу 2010-рэ илъэсым шэкІогъум и 1-м къыдэкІыгъэм ия 6-рэ абзац хэт

гущыІэхэу «ІофшІэным епхыгъэ зэфыщытыкІэхэмкІэ ыкІи социальнэ зэдэлэжьэныгъэмкІэ отделым ипащ» зыфиІохэрэм ачІыпІэкІэ гущыІэхэу «ІофшІэным еп-- чахует діне Ішфої, ІофшІэныр къзухъуеГиметынымкіэ ыкіи социальнэ зэдэлэжьэныгъэмкіэ отделым ипащ» зыфиІохэрэр тхыгъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэў О. В. Долголенкэм мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ къыдэкІырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиІохэрэм къаригъэхьанэу, Урысые Федерацием ишъолъырхэм янормативнэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкІэ и Министерствэ и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм ІэкІигъэхьанэу.

3. Мы унашъом игъэцэкІэн зэрэкІорэм иуплъэкІун сэ сшъхьэкІэ зыфэсэгъазэ.

Министрэу Наталья ШИРОКОВА къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 4, 2012-рэ илъэс

ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭР — ТИБАЙНЫГЪ

Адыгеир Москва къыщыхагъэщы

Урысыем ия XIII-рэ къэгъэлъэгъон-ермэлыкъэу Москва щыкІуагъэм лъэпкъ Іэпэщысэхэр зышіыхэрэр хэлэжьагъэх. Хэгъэгум ишъолъыр 62-мэ къарыкІыгъэхэм мыжъом, пхъэм, нэмыкіхэм ахэшіыкіыгъэхэр, дышъэидыкІыным фэгъэхьыгъэхэр, нэмыкіхэр къыщагъэлъэгъуагъэх. Адыгэ Республикэм ыціэкІэ Гумэ Ларисэ ащ хэлэжьагъ.

Адыгэ Республикэм культурэмкІэ и Министерствэ шыкІогъэ пресс-зэІукІэр АР-м культурэмкІэ иминистрэ игуадзэу, Урысыем. Алыгеим. Ингушетием куль-

турэмкІэ язаслуженнэ ІофышІ у Шъ уапцІ экъ о Амин эт зэрищагъ. Ащ зэрэхигъэунэфыкІыгьэу, «Ладья. 2012-м икіымэфэ пшыс» зыфиІоу Москва щызэхащэгъэ къэгъэлъэгъон-ермэлыкъым Урысыем иІофшІапІэхэм, унэе шІыкІэм тетэу лажьэхэрэм ашІыгъэ пкъыгъо 2000-м ехъу зэГукГэгъум къырахьылІагъ. Адыгэ Республикэм икультурэ, итарихъ нэмыкІ льэпкъхэм нахышІоу ашІэным мыностестети Ішеф

мэхьанэ ин иІагъ. – Лъэпкъ Іэпэщысэхэр зыпкъ игъэуцожьыгъэнхэр, адыгэмэ ижъырэ лъэхъаным псэукІэу яІагъэр искусствэм иамалхэмкІэ къэІотэгъэныр ІэшІэхэп, — къыщиІуагъ прессзэІукІэм АР-м лъэпкъ культурэмкІэ и Гупчэ ипащэ игуадзэу Шъхьэлэхъо Светланэ. — Къэралыгъо ІэпыІэгъу Іофым ищыкІагъ. ТиІэшъхьэтетхэм ар дэгъоу къагурэІо, аужырэ илъэсхэм хэпшІыкІэу яшІуагъэ къытагъэкІы. Унэе ІофшІапІэхэр къызэрэзэІуаххэрэм зыкъигъэшъыпкъэжьэу сэлъытэ. Мары Гумэ Ларисэ Москва зэкІом Адыге-

Шъэуапціэкъо Аминэт.

им ищытхъу аригъэІон ылъэ-

Адыгэ шъуашэм, ТХЫПХЪЭМ къакІэупчІэх

Москва ущы
Урысыем езишепеІк емампеал едуезпиш

Шъхьэлэхъо Светлан.

анахь гъэшІэгъонхэр къызыщагъэлъэгъорэ зэхэхьэшхом ухэлэжьэныр гушІуагьоу зыфэсэльэгъужьы, — къеІуатэ Гумэ Ларисэ. — Адыгэ Республикэм ыцІэкІэ Москва сызэрэщыІагъэр, лъэпкъ творчествэм пылъхэм -еапсатге дека дехеата Пше Ік гъуагъэхэр сщыгъупшэжьыщтэп.

ІофшІэгьэ 30 Гумэ Ларисэ тиреспубликэ рищыгъагъэр. Сетэ Сафыет, Цурмыт Рузанэ, Дыды Фатимэ, Алыбэрд Зарэ, ПатІэкъо Айдэмыр яІофшІагъэхэри Л. Гумэм Москва ыщэгъагъэх.

- Адыгэ шъуашэм идэхагъэ зышІэхэрэр къэгъэлъэгъон-ермэлыкъым щытлъэгъугъэх, еІо Гумэ Ларисэ. — Москва тыщыІ эу адыг эхэм таІукІагъ — ар тшІогъэшІэгъоныгъ. ЕтІани дгъэшІэгъуагъэр тилъэпкъ Іэпэшысэхэм ашыгъозэ тимылъэпкъэгъумэ таІукІэу бэрэ къызэрэхэкІыгъэр ары. ТиІэшІагъэхэр ащэфыгъэх.

Урысыем ишъольыр 62-мэ къаращыгъэ Іэпэщысэхэм Адыгеим илІыкІомэ яІэшІагъэхэр къахэщыгъэха?

> Къахэщыгъэхэ къодыеп, къащытхъугъэх. Цым, мымъом, пхъэм, нэмыкІхэм ахэшІыкІыгъэхэр шъолъырхэм къаращыгъагъэх. Темыр Кавказым иреспубликэхэм ялІыкІохэм гущыІэгъу тафэхъугъагъ. Зым нысхъапэхэр, ятІонэрэм унэм уритынэу цокъэ псынкІэхэр, -ех мыныажыт меденешк шІыкІыгъэхэр къыгъэлъэгъуагъэх, щэфакІохэр къяуцокІыхэу бэрэ къыхэкІыгъ.

> ІофшІапІэу «Нанэм» льэпкъ ІэшІагъэмэ якъэгъэльэгьон фэгьэхьыгьэ фестивальхэр щэкІох. Нэгъуцу Аслъан кІэщакІо ащ фэхъугъ. Гумэ Ларисэ фестивалым зыхэлажьэм, хэушъхьафыкІыгъэ шІухьафтынхэр къыфашІыгъагъэх. Ащ фэдэ зэнэкъокъухэр лъэ

шэу тищык Гагъэхэу Гумэ Ларисэ елъытэ.

Олимпиадэм тыпэгъокІы

Пресс-зэІукІэм зэфэхьысыжьэу щашІыгъэм уапэкІэ уегъаплъэ. ШъэуапцІэкъо Аминэт къызэриІуагъэмкІэ, 2014-рэ илъэсым Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкІощтхэм япэгъокІзу фестивальхэр щыІэщтых. Къэгъэльэгъонхэм, ермэлыкъхэм Адыгэ Республикэр ахэлэжьэщт. 2013-рэ илъэсыр ушэтыпІэшІу тфэхъущт.

Адыгэ Республикэм цІыф цІэрыІоу исыр макІэп. Лъэпкъ унэшъо хэхыгъэхэр ашІыщтых, тиІэпэІасэхэм яІофшІагъэ дунаим нахышІоу щашІэным пылъыштых.

СурэтышІ-модельерэу СтІашъу Юрэ, сурэтышІхэу Къат Теуцожь, Бырсыр Абдулахь, ГъукІэ Замудин, нэмыкІхэм яІофшІагъэхэм джырэ уахътэ цІыфхэр къакІэупчІэх. Лъэпкъ искусствэр лъызыгъэкІотэн зыльэкІышт цІыф шІагьохэр ти-Іэх. Зэхэщэн Іофхэр дэгъоу дгъэпсынхэр ары пшъэрылъ

Гумэ Ларис.

ФУТБОЛ

Мыекъуапэ футболымкіэ икіымэфэ зэнэкъокъу хэлэжьэрэ командэхэу апшъэрэ купым хэтхэм яешіэгъухэр гадионэу « гъэгъазэм и 23-м зэхащэщтых. Тхьаумафэм зэдешіэщтхэм шъузэпяплъ.

Хьабэчыр Рустам

апэ ит

«Ошъутен» — «Радуга» «Улап» — «Мыекъуап-Ин-

«Мыекъуапэ» — «ЧІыгушъхь»

«Щагъдый» — «Урожай».

Апэрэ зэІукІэгъур сыхьатыр 11-м аублэщт. Зэнэкъокъум исудья шъхьа Гэу Пэнэшъу Мыхьамодэ къызэрэтиІуагъэу, ешІэгъухэр зезыщэхэрэ Максим Васильченкэм, Шэуджэн Хьасанбый, Александр Вольвач, Игорь Холиным япшъэрылъхэр зэрафэлъэкІэу агъэцакІэх. Дысэу

ешІэрэ футболистхэм яушъыих.

Къэлапчъэм Іэгуаор анахыыбэрэ дэзыдзагъэхэм спортыр зикІасэхэр къакІэупчІэх. Хьабэчыр Рустам гъогогъуитфэ хъагъэм Іэгуаор ридзагъ. Сергей Веркашанскэр, Юрий Ивановыр, Гьонэжьыкьо Азэмат, нэмыкІхэри бэп Р. Хьабэчырым ыуж къызэринэхэрэр. Зэнэкъокъур шІэхэу аухыщтэп, футболистмэ яухьазырыныгъэ къагъэ-. Ів етахку Ішеф мыноалеап

Сурэтым итыр: къэлапчъэм Іэгуаор анахьыбэрэ дэзыдзагъзу Хьабэчыр Рустам «Радугэм» хэтэу «Улапэм»

НэкІубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагьэхэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

> Редактор шъхьаІэр ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр мэщліэкъо Саид

Редактор шъхьаІэм игуадзэр пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр ХЪУРМЭ Хъусен

Редакциер зыдэщыІэр: 385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр

Зыщыхаутырэр

ПИ №ТУ23-00916

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 4036 Индексхэр 52161 52162 Зак. 3672

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00